

ФІНАНСУВАННЯ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

У сучасних умовах агропромисловий комплекс залишається одним із найважливіших секторів економіки. Стабільний розвиток аграрних підприємств гарантує продовольчу безпеку держави, сприяє перетворенню аграрного сектору на високоефективний та конкурентоспроможний сектор економіки на внутрішньому та зовнішньому ринках, формує ефективний ресурс зовнішньоекономічної діяльності, створює надійне джерело бюджетних надходжень і потужний виробничо-економічний потенціал для розвитку сільських територій та економіки держави загалом. Фінансове забезпечення сільськогосподарських підприємств передбачає використання всіх можливих джерел формування фінансових ресурсів. Підґрунтям цього виступає органічне поєднання джерел, форм та методів фінансування.

Для забезпечення безперервної діяльності сільськогосподарського підприємства необхідним є забезпечення декількох альтернативних джерел фінансування, які не виключають одне одного та можуть бути використані одночасно. Організація формування структури джерел фінансового забезпечення являє собою суперечливий процес, який залежить від багатьох чинників, серед яких ритмічність та своєчасність надходжень коштів у певний відрізок часу, напрями розвитку на перспективу, фінансовий стан, склад та структура ринку, доцільність інвестування діяльності в майбутньому. Власні джерела фінансового забезпечення відіграють важливу роль в організації кругообороту грошових засобів, що забезпечує майнову й оперативну самостійність, фінансову стійкість підприємства. Слід зазначити, що власні джерела є найбільш прийнятними для сільськогосподарських підприємств. Але, зважаючи на скрутне фінансове становище більшості підприємств на даний відрізок часу, їх власні джерела є обмеженими і недостатніми для забезпечення ефективного процесу господарювання.

В силу підвищеної чутливості до впливу різного роду негативних чинників нестабільності, сільське господарство потребує певної державної підтримки. Таким чином, одним із чинників успішного розвитку сільського господарства є державна підтримка (її ефективна реалізація сприяє прискоренню темпів зростання обсягів сільськогосподарського виробництва та підвищенню конкурентоспроможності галузі).

Державна бюджетна підтримка є основним напрямом державного регулювання сільського господарства. Вона дозволяє істотно пом'якшити наслідки нееквівалентності в товарообміні сільського господарства з іншими галузями економіки, забезпечити ефективне функціонування сільськогосподарського виробництва України в цілому. Станом на 02.11.2018 виконавцям бюджетних програм згідно річного розпису асигнувань загального фонду Державного бюджету України спрямовано 7 212,1 млн грн, з них за основними програмами підтримки розвитку АПК – 2 138 208,1 тис грн.

Незважаючи на зазначену державну допомогу, надзвичайно високі відсоткові ставки та низький рівень технічного забезпечення сільськогосподарських підприємств, останні змушені винаймати сторонні організації для повного або часткового забезпечення комплексу польових робіт та оплачувати їх послуги або після реалізації сільськогосподарської продукції та/або безпосередньо шляхом передачі зернових культур фактично за собівартістю.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» Мінагрополітики було передбачено видатки за програмою 2801030 «Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів» в сумі 328 млн. гривень. У 2018 році, із передбачених планових асигнувань (328 млн. грн.), Мінагрополітики, через органи Державної казначейської служби, спрямовано до областей бюджетні кошти в сумі 322,9 млн. грн., які фактично використано. Залишок невикористаних коштів склав 5,1 млн. гривень. Використання бюджетних коштів не в повному обсязі пояснюється, головним чином, недоліками в організації роботи деяких обласних конкурсних комісій.

У сучасних умовах функціонування сільськогосподарських підприємств неможливе без залучення кредитних ресурсів, оскільки сільське господарство є кредитомісткою галуззю. Сільськогосподарські підприємства все більше потребують залучення довгострокових фінансових ресурсів для оновлення техніки, будівництва нових об'єктів, упровадження інноваційних технологій. Через високу ризикованість цього бізнесу, низьку кредитоспроможність підприємств, низьку якість і ліквідність застави, яку підприємства можуть запропонувати банкам, відсутність механізмів іпотечного кредитування в галузі, а також через недосконалість законодавчих механізмів отримати ці кредити буває досить проблематично. Як відомо, аграрний сектор є однією з головних складових частин економіки України. Стан галузі сільського господарства передусім залежить від обсягів коштів, вкладених в його розвиток.

Проблемою в кредитному забезпеченні аграрних підприємств є неврахування специфіки і особливостей аграрного сектора, нестабільна фінансова підтримка держави, яка не забезпечує належного доступу сільськогосподарських товаровиробників до ринку фінансових ресурсів, недостатність кредитування аграрних підприємств іншими кредитними структурами, в першу чергу комерційними банками України, які повинні відігравати вагомий роль у мікrokредитуванні таких підприємств. В умовах ринку для поліпшення кредитного забезпечення необхідно створити адекватну ринкову кредитну інфраструктуру з обслуговування сільського господарства. Вважаємо, що до кредитної інфраструктури повинні входити не тільки нині чинні комерційні банки, але й кредитні спілки, кредитні кооперативи. На сучасному етапі важливе значення має як державна фінансово-кредитна система пільгового кредитування сільськогосподарських товаровиробників, так і створення умов, які б стимулювали залучення в аграрний сектор коштів комерційних банків.

Перед сільськогосподарськими підприємствами постає велика кількість важливих питань, вирішення яких є

необхідною, але недостатньою умовою розвитку виробництва. Необхідно звернути увагу на те, що жоден із вищезазначених шляхів фінансового забезпечення не може спрацювати сам. Лише постійна взаємодія різноманітних форм та джерел фінансування й державної підтримки дадуть можливість якісних зрушень у аграрній сфері.

Проведений аналіз дає підстави стверджувати, що інвестиційний клімат для АПК є сприятливим, але ризики для інвесторів залишаються високими. Поліпшити ситуацію може лише вдосконалення законодавства з питань аграрної політики, регулювання кредитних операцій, раціонального розподілу коштів, їх ефективного використання і вчасного повернення боргу та відповідна політика держави.

Список використаної літератури

1. Загурський О. Проблеми фінансування підприємств аграрного сектору та шляхи їх подолання: монографія. Київ, 2015. 54 с.

2. Державна підтримка АПК-2018. *Баланс* : веб-сайт. URL: <https://balance.ua> (дата звернення: 12.10.2019).

Стан фінансування агропромислового комплексу у 2018 році. *Інформаційно-аналітичний портал АПК України* : веб-сайт. URL: <https://minagro.gov.ua>(дата звернення: 12.10.2019).